

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СВІТУ МОЛОДІЖНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження: Сучасне українське суспільство переживає важливий і складний етап свого розвитку. Як би ми не оцінювали соціально-політичні процеси, що відбуваються в Україні, важливо знати, що сам собою факт політичної дискусії та полеміки впливає на духовне життя суспільства. Публічність і альтернативність думок створюють ситуацію, коли в окремо взятої особистості виникає світоглядна потреба в усвідомленні власного погляду на речі, у ціннісній рефлексії над своєю громадянською та моральною позицією. Толерантність, необхідність пошуку діалогу, зрозуміла в широкому значенні слова комунікація поступово стають домінуючими цивілізаційного розвитку, де все більшу роль і значення в суспільному житті відіграє готовність вислухати іншого, зрозуміти резони та спосіб його аргументації [1, с.177-181]. **Мета дослідження:** вивчити особливості формування ціннісних орієнтацій особистості в соціумі як суб'єкта молодіжної культури сучасної України. **Об'єкт дослідження** – культура в значенні ціннісного універсуму, в якому знаходиться здійснення способів людського існування у світі. **Предмет дослідження:** Визначення динаміки й соціальної спрямованості процесів ціннісного усвідомлення світу в контексті світоглядних потреб молоді України. Соціокультурні цінності формують єдність і визначають напрямки історичного розвитку. Усвідомлення людиною себе частиною певної культури та національності є важливим при виборі напрямку майбутнього розвитку держави та свого місця серед народів світу. Молодь – найбільш динамічна частина суспільства, і саме зміни в середовищі молоді є основою трансформації суспільства в цілому і визначення напрямку його подальшого розвитку та місця серед інших країн світу. Показником існуючих цінностей та прагнень молоді є культурні запити та практика проведення власного дозвілля і потреби в його якісних змінах. Змістовне дозвілля є одним із засобів відновлення після трудових буднів, процесом саморозвитку і відчуттям задоволення від життя [2, с.33-37]. Проведення вільного часу сучасною молоддю, переважно, має пасивний характер. Щодня або майже щодня 56% молоді дивляться телевизор, 52% – прослуховують музику, по 44% дивляться вдома фільми або спілкуються з друзями на сайтах соціальних мереж, 39% читають новини або іншу інформацію в Інтернеті, 36% зустрічаються і спілкуються з друзями. Щодо того якими видами діяльності молоді люди надають перевагу найчастіше раз на тиждень, то це в першу чергу особисті зустрічі та спілкування з друзями або знайомими (44%), перегляд вдома кінофільмів (38%), читання журналів і газет (29%), підтримання хорошої фізичної форми (заняття вправами або спортивні ігри (29%)), прослуховування музики (28%). Найбільш поширеними видами діяльності, якими молодь займається найчастіше один раз на місяць (33%) це проведення часу на свіжому повітрі (відвідування парку, пляжу, виїзд на природу або проведення часу на відкритому повітрі), 30% – вдосконалення побуту або ремонтні роботи у себе вдома, кожен четвертий (по 25%) – читання журналів, газет або відвідання кафе, барів, ресторанів. Лише час від часу (рідше ніж раз на місяць) молоді люди подорожують по Україні (56%), відвідують концерти або шоу (48%), музеї або художні виставки (46%), ходять у кіно (45%), відвідують спортивні заходи як вболівальники (36%), ходять до нічних/танцювальних клубів або караоке-барів (34%), ходять до театру (32%). Релігія – особлива форма усвідомлення світу, основою якої є віра в надприродне, і яка включає в себе сукупність моральних норм і типів поведінки, обрядів, культових дій та об'єднання людей в організації: церкву, релігійну громаду [16]. Релігійна свідомість є найдавнішою посеред інших видів людської свідомості. Релігія є не лише основою суспільства – вона визначає його характер та спрямованість, культурні, духовні та моральні цінності. Нині Україна переживає складний процес трансформації, який супроводжується не тільки матеріально-фінансовою, а й духовно-моральною кризою. На сьогодні гостро стоїть питання щодо відродження духовних цінностей у підростаючого покоління. Процес формування духовності молоді нерозривно пов'язаний з релігійними цінностями. Як найактивніша частина соціуму, молодь визначає перспективи розвитку суспільства. Одночасно, не маючи достатнього життєвого і соціального досвіду, практичних навичок, молодь намагається пристосуватися до тих умов, які оточують її в існуючому соціумі, де в духовному відношенні все більше відчувається вплив релігії. Суспільство, в якому ми живемо, – неоднорідне. Кожна людина створює свій особливий мікросвіт, існування якого визначається її власними інтересами, потребами, ціннісними орієнтаціями та відповідними моделями поведінки. Сучасна молода людина, перебуваючи в пошуку спілкування, творчого і соціального самовираження розуміє, що існуюча традиційна культура не здатна повністю задовольнити її духовні потреби, тому знаходить нові альтернативні засоби задоволення потреб, шляхи до своєрідної «молодіжної культури», які є багатозначними та мають безліч синонімів. Так можна говорити про «молодіжну культуру», про «часткову молодіжну культуру», «молодіжну субкультуру» і навіть про «контркультуру». Молодіжна субкультура – будь-яке об'єднання молоді, що має власні елементи культури, а саме: мову (сленг), символіку (зовнішня атрибутика), традиції, норми і цінності. Вона має свою особливу моду, мистецтво і стиль поведінки та все більше перетворюється на неформальну молодіжну культуру. Молодіжна контркультура – об'єднання молоді, що має всі ті елементи культури, що й субкультура, але чий норми та цінності перебувають в активній чи пасивній опозиції до існуючих у суспільстві норм і цінностей. Сучасний соціокультурний український простір наповнений чималим різноманіттям молодіжних субкультур, які впливають на молоду людину, змінюючи її норму поведінки, світогляд, життєві цінності та орієнтації. Актуальність поширення різних субкультур в Україні визначається процесами трансформації, які відбуваються в сучасному інформаційному суспільстві та означають перехід до нової моделі розвитку, супроводжується глибокою кризою, яка охопила усі сфери суспільства. Фактично соціум знаходиться у стані ціннісно-нормативної дезінтеграції, тобто соціальної аномії (стан суспільства, коли старі норми і цінності вже не відповідають реальним відносинам, а нові ще не затвердилися), яка виявляється як на макро-, так і на мікросоціальному рівнях організації суспільства. При цьому відбувається заповнення соціального простору девіантними цінностями, порушення або ігнорування значною частиною індивідів існуючих норм права та моралі [3, с.19-27]. **Висновок:** Основою існування людини в суспільстві є ціннісна свідомість. Поняття соціальної цінності вживається насамперед в аналізі молодіжної культури як сфери формування й реалізації первинних регулятивних установок особистості, молодіжна культура базується на певній світоглядній позиції, для якої характерний образ альтернативноцілісної реальності, що відповідає до особистісно-індивідуалізованим формам чуттєвості. Характерною рисою соціалізації молоді в наш час є маргіналізація особистості, яка проявляється в посиленні контркультурних впливів на свідомість молодих людей. У результаті життєвий світ молоді виявляє таку ієрархічну структуру, при якій цінність споживання помітно превалює над цінністю творчості, а життєздатність виявляється однією з найважливіших особистісних характеристик.

Список використаних джерел

1. Сугрובה Ю.Ю. Алкоголізація молоді як соціальна проблема суспільства // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Зб. Наук. праць. К.: Міленіум, 2006. Вип. XVI. С. 177 - 181.
2. Сугрובה Ю.Ю. Соціально – культурні реалії молоді України XX - XXI ст. // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтва. К.: Міленіум, 2006. №1. С. 33 - 37.
3. Соціологічне дослідження «Цінності української молоді» (2016). С.19-27.